

Rahandusministeerium
Endla 13
10122 Tallinn

Teie 17.07.2015 nr 1-1.10/09739

Meie 12.08.2015 nr 4/213

Arvamus maksukorralduse seaduse ja elektroonilise side seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Sven Sester

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi **Kaubanduskoda**) tänab Teid võimaluse eest avaldada arvamust maksukorralduse seaduse ja elektroonilise side seaduse muutmise seaduse eelnõu (edaspidi ka **Eelnõu**) kohta. Eelnõuga tehtavate muudatuste vajalikkust on võrreldes Eelnõu väljatöötamiskavatsusega küll põhjalikumalt selgitatud, kuid leiame, et vähemalt sideettevõtjalt andmete saamise õiguse vajalikkust ei ole siiski piisavalt põhjendatud, mistõttu ei pea me muudatust põhjendatuks. Samuti peame vajalikuks, et kuna Eelnõuga laiendatakse Maksu- ja Tolliameti (edaspidi ka **MTA**) õigusi, tuleks maksumenetluses vastukaaluks paremini tagada ka maksukohustuslaste õigused. Tutvustasime Eelnõuga kavandatavaid muudatusi ka oma liikmetele ning järgnevalt esitame Eelnõu kohta muuhulgas oma liikmetelt saadud tagasiside pinnalt mõningad kommentaarid.

I Ettevõtte käibe ja tööd tegevate isikute arvu avalikustamine

Esiteks tunnustame Rahandusministeeriumi Eelnõusse Kaubanduskoja ettepaneku lisamise eest, mille kohaselt avaldatakse kord kvartalis käibemaksukohustuslase maksustatav käive ning maksukohustuslaste tööd tegevate isikute arv. Kuna muudatuse sisseviimine ei too ettevõtjatele kaasa täiendavaid kulutusi ning ei nõua lisaandmete esitamist, leiame, et käibe ja töötajate arvu avalikustamine ettevõtte kohta on hea meede, millega tagada läbipaistev ning aus ettevõtluskeskkond ja motiveerida ettevõtjaid maksukuulekamale käitumisele.

II Õigus läbi viia vaatlus väljaspool isiku majandus- või kutsetegevuse kohta

Eelnõuga nähakse ette muudatus, millega antakse maksuhaldurile õigus maksukohustuslase nõusolekuta vaadelda tema valduses olevat majandus- või kutsetegevusega seotud vallasasja ka väljaspool isiku majandus- või kutsetegevuse kohta. Seega on maksuhalduril oluliselt ulatuslikumad alused vaatlust läbi viia ja ühtlasi suurem oht isikute eraelu riivamiseks. Seetõttu leiame, et vaatluse õiguse laiendamisel Eelnõus sätestatud kujul on vajalik vastukaaluks rakendada meetmeid, mille abil tagada, et isikute

õiguste riive oleks võimalikult minimaalne. Kaubanduskoda peab vajalikuks, et isikute õigusi piirava menetlustoimingu läbiviimisel oleks isikud piisavalt oma õigustest ja kohustustest menetlustoimingu läbiviimisel informeeritud. Kuna isikute teadlikkus vaatluse kui menetlustoimingu olemusest ning nende õigustest ja kohustustest, kui nad on menetlustoimingule allutatud, on reeglina madal, siis peame oluliseks, et isikute väheseid teadmisi nende õigustest ja kohustustest ei hakataks pahatahtlikult ära kasutama ning maksuhaldurid saaksid seda ära kasutades ületada menetlustoimingu piire.

Seetõttu, kindlustamaks, et isikutel oleks enne menetlustoimingu läbiviimist võimalik end oma õiguste ja kohustustega kurssi viia, **teeme ettepaneku, et vaatlusele eelnevalt esitatakse isikule kirjalikult menetlustoimingu olemust ning tema õigusi ja kohustusi tutvustav vorm/dokument, mille sisu on eelnevalt kinnitatud.** Selliselt oleks tagatud isikute õiguste kaitse ning väiksem oht, et maksuhaldur ületab pahatahtlikult vaatlust läbi viies oma pädevust. Lisaks isikute teadlikkuse tõstmise eesmärgile aitaks selline eelnev õigustest informeerimine vähendada menetlustoimingu hilisema vaidlustamise tõenäosust. Samuti ei ole standardvormi väljatöötamine ülemäära keerukas ega ajamahukas. Vajadusel on ka Kaubanduskoda valmis panustama standardvormi väljatöötamisse.

Seoses vaatluse õiguse laiendamisega märgime lisaks, et kuna erinevalt majandus- ja kutsetegevuse asukohas vaatluse läbiviimisega ei ole vaatluse läbiviimisel väljaspool majandus- või kutsetegevuse asukohta Eelnõuga sätestatud ajalist piirangut, millal vaatlust võib läbi viia, siis on äärmiselt oluline järgida vaatluse läbiviimiseks aja valimisel proportsionaalsuse põhimõtet ning silmas pidada, et menetlustoimingu tegemine oleks isiku suhtes võimalikult vähe koormav. Leiame, et õigusselgust silmas pidades oleks põhjendatud vaatluse läbiviimise tänasega võrreldes selgem piiritlemine sõltumata sellest, kus kohas vaatlust läbi viiakse. Sellest lähtuvalt peame otstarbekaks seaduses üheselt määratleda vaatluse maksimaalne ajaline kestus ning muud isikute põhiõiguste tagamiseks mõeldud kitsendused.

III Õigus saada sideettevõtjalt andmeid sideettevõtja klientide kohta

Nagu oma seisukohas maksukorralduse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kohta (Kaubanduskoja 07.05.2015 a kiri nr 4/119) välja tõime, siis ei toeta Kaubanduskoda muudatust, mille kohaselt antakse maksuhaldurile õigus maksmenetluse läbiviimisel saada sideettevõtjalt erinevaid andmeid sideettevõtja kliendi kohta ning toetab selles küsimuses Andmekaitse Inspeksiooni arvamust (Andmekaitse Inspeksiooni 23.07.2015. a kiri nr 1.2.-4/15/1340).

Sealjuures ei ole Kaubanduskoda veendunud, et maksumaksja poolt sõlmitud elektroonilise side teenuse lepingu kohta info nõudmine aitaks oluliselt kaasa maksuõiguslike rikkumiste avastamisele. Esiteks jääb Eelnõu seletuskirja lugedes selgusetuks, kuidas võimaldab teave lepingu liigi, arve andmete, arve tasumiseks kasutatava pangakonto jms kohta paremini avastada maksuõigusrikkumisi. Teiseks, nagu Kaubanduskoda ka oma varasemas seisukohas Eelnõu väljatöötamiskavatsuse kohta on märkinud, saab elektroonilise side

kasutamise lepingut sõlmida anonüümselt, mistõttu on isikutel, kes ei soovi enda andmeid MTA-le edastada, seda võimalik nii ehk naa vältida.

Samuti peame vajalikuks rõhutada, et andmete edastamine on sideettevõtjate jaoks täiendav kulutus, mille tegemine, eriti juhul, kui maksuõiguslike rikkumiste avastamise tõenäosus ei pruugi muudatuse tegemise järel oluliselt paraneda, peab olema põhjalikult motiveeritud. Meie hinnangul Eelnõu seletuskirjas seda aga piisavalt tehtud ei ole. Seega leiame, et sideettevõtjale kulutusi kaasa toov muudatus on Eelnõuga sätestatud kujul põhjendamata ja selle vajalikkus küsitav, mistõttu Kaubanduskoda muudatust ei toeta.

IV Maksusaladust sisaldava teabe avalikustamine

Mööname, et teatud juhtudel võib maksusaladust sisaldavate andmete edastamine riigi erinevate asutuste vahel olla otstarbekas nii andmete töötlejate kui isikute jaoks, kelle kohta teavet edastatakse, vältides seeläbi andmete mitmekordset küsimist ja vähendades administratiivseid kulusid. Peame aga vajalikuks rõhutada, et isikute ring, kellel on oma töökohustuste täitmise raames ligipääs maksukohustuslaste kohta käivale infole, peaks olema võimalikult piiratud ning ühtlasi olema tagatud andmete täielik konfidentsiaalsus. Samuti peavad maksukohustuslase kohta käiva info lekkimisel järgnema info avalikuks tuleku eest vastutava isiku suhtes kohased sanktsioonid. Kaubanduskoda leiab, et kui muudatusega laiendatakse isikute ringi, kellel on juurdepääs maksusaladusele, ei tohi see muuta maksusaladust olemuselt kuidagi vähemväärtuslikuks ega vähemkaitstuks ja selle tagamiseks tuleb kasutusele võtta vastavaid infotehnoloogilisi ja administratiivseid meetmeid, see tähendab näiteks andmebaaside ühtlast kõrgeimat turvalisuse taset ja sarnaseid reegleid infopäringute logimisele.

V Tööd tegeva isiku registreerimine töötamise registris

Toetame töötajate registreerimist puudutavaid muudatusi, st muudatust, mille kohaselt loetakse töötamiseks ka töö tegemist tööandja juures selle eest tasu saamata ning mispuhul tuleb töötajad ka töötamise registris registreerida ja muudatust, millele vastavalt kaotatakse kohustus töötamise registris registreerida isikud, kes tegelevad heategevusliku vabatahtliku tööga. Mööname aga, et kuna töötaja registreerimise kriteeriumiks on see, kas isik tegutseb ettevõtte majandushuvides või ei, võib teatud juhtudel osutada isiku töösuhte määratlemine sellest näitajast lähtuvalt keeruliseks, kuna ettevõtted tegutsevad juba olemuslikult majandusliku kasu saamise eesmärgil, mis viitaks, et töötajad tuleb igal juhul registreerida.

VI Maksukohustuslase esindaja taandamine

Jätkuvalt toetame Eelnõuga ette nähtud muudatust, mille kohaselt ei või maksukohustuslast maksumenetluses esindada isik, kes enne teenistusest vabastamist on olnud samas maksumenetluses menetleja.

Loodame, et peate võimalikuks meie tähelepanekuid arvesse võtta. Vajadusel oleme valmis oma seisukohti selgitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Toomas Luman

Juhatuse esimees

Koostanud: Mait Palts, Katre Rugo katre.rugo@koda.ee +372 604 0071